

Förenkling för återhämtning från covid-19-pandemin

Uppdrag 2.2 i Tillväxtverkets regleringsbrev för 2020 – Slutrapport

2021-02-22

Dnr Ä 2020 - 1646

Uppdrag att utveckla och föreslå nya insatser inom förenklingsarbetet som särskilt kan hjälpa företag i en återhämtning från covid-19-pandemin (N2020/01555/BI, N2020/01492/SSS (delvis))

Beslutet att godkänna denna slutrapport har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf.

Handläggningen har gjorts av Lena Josefsson, Caroline Forsell, enhetschef Henrik Tegehed, enhetschef Åsa Talamo och Annika LeBlanc. Den sistnämnda var föredragande för ärendet.

Stockholm, 2021-02-22

Gunilla Nordlöf

Annika LeBlanc

Sammanfattning

Pandemin har påskyndat den digitala omställningen hos företagen. Tillväxtverket har i sin delrapport lämnat förslag som bland annat rör företagens förutsättningar att ställa om till ett mer digitalt arbets sätt. I slutrapporten vill vi nu lyfta behovet av att även myndigheter i ökad utsträckning ställer om i syfte att förenkla för företagen.

Tillväxtverket lämnar följande förslag och rekommendationer:

- En utökad möjlighet för kommuner och offentligfinansierade aktörer att återanvända företagsuppgifter,
- Samordning och digitalisering av miljörapporteringen,
- Minskat och förenklat uppgiftslämnande genom att Bolagsverket ska kunna lagra data/metadata för ett fullmaktsregister och indextjänst inom tjänsten Mina Ombud,
- Effektivare miljötillsyn – Rekommendation om att förtydliga att regeringsuppdrag ska ske i samverkan och dialog med företagens branschorganisationer och med utgångspunkt i företagens behov,
- Effektivare miljötillsyn genom digitala verktyg och metoder – Rekommendation om att regeringsuppdrag ska ske i samverkan och dialog med företagens branschorganisationer och med utgångspunkt i företagens behov,
- Effektivare livsmedelskontroll genom digitalisering för att erhålla mer enhetlig tolkning och tillämpning,
- Förtydligande av regler eller på annat lämpligt sätt om vad som gäller vid leverans av alkohol till hushåll (mikrocatering),
- Gårdsförsäljning av alkohol - Rekommendation om att utredningen använder sig av Tillväxtverkets erbjudande om att ge råd och stöd i konsekvensutredningsarbetet,
- Serveringstillståndet – utredning av hur uppgiftslämnandet vid ändringar av uppgifter kan minskas och förenklas,
- Matkravet – uppdrag att undersöka om kravet kan förändras i lättande riktning för företag under pandemin,
- Matkravet – rekommendation om att se över om det finns behov av att modernisera reglerna kring matkravet,
- Danstillståndet – rekommendation om att regeringen lämnar besked om den fortsatta beredningen i frågan.

Vi kan konstatera att flera myndigheter har getts uppdrag som ska underlätta statens, men även kommunernas digitalisering, vilket vi välkomnar. I slutrapporten vill vi understryka vikten av att arbetet i denna del inte tappar fart utan att takten ökar, för att realisera förenklingar som förbättrar företagens förutsättningar att lyckas i återhämtningen. Vi vill också betona vikten av att uppdragen utförs i nära samverkan med företagen och med deras behov som utgångspunkt. Här kan Tillväxtverket bistå i att samordna arbetet med att ta fram förenklingsförslag och underlätta myndigheternas dialog

med företagen och andra berörda aktörer genom en faciliterande roll. Vi har här hittat flera åtgärder som regeringen skulle kunna vidta för att, bland annat genom digitalisering, hjälpa myndigheter att effektivisera processer, korta handläggningstider, minska risken för fusk och fel, få ned kostnader och minska uppgiftslämnandet för att därigenom hjälpa företagen till en snabbare återhämtning.

Besöksnäringen rymmer några av de hårdast drabbade branscherna i den pågående ekonomiska krisen. Detta gäller särskilt hotell och restaurang. Vi lyfter här särskilt förenklingsförslag kopplat till alkohollagen och som i visst avseende akut kan hjälpa företagen under pandemin, men som också på längre sikt kan underlätta en snabbare återhämtning. Ett av förslagen är i högsta grad också kopplat till digitalisering.

Tillväxtverket har under hösten 2020 även genomfört en angelägen enkätundersökning om företagens villkor och verklighet, vars syfte var att undersöka företagets situation under Coronapandemin. Undersökningen genomfördes som komplement till den ordinarie enkätundersökningen som skedde i början av 2020 och riktar sig till små och medelstora företag, där 969 företag av 2 500 utvalda svarade. Våra första analyser och resultat visar att vart annat företag uppger en minskad omsättning under 2020 jämfört med 2019 och att värst drabbade är hotell- och logi- samt restaurangbranscherna, där 9 av 10 företag har minskad omsättning. De branscher som satsat mest på digitalisering är företag inom utbildning, juridik, ekonomi, vetenskap, teknik. Branscher som i högst utsträckning svarat att de inte satsat mer på digitalisering är jordbruk, skogsbruk och fiske samt energiförsörjning, transport och magasinering. Vi kan också se att lagar och myndighetsregler fortsatt upplevs som ett problem under pandemin även om färre företag svarat så jämfört med Tillväxtverkets ordinarie undersökning. Att färre företag uppgett att lagar och regler är ett stort problem förklaras sannolikt med att företagen främst fokuserar på sin överlevnad.

Innehåll

1	Uppdraget.....	9
1.1	Bakgrund.....	9
1.2	Mål och metod	9
2	Företagens villkor och verklighet under Corona	11
2.1	Omsättning.....	11
2.2	Hinder för tillväxt.....	13
2.3	Digitalisering.....	15
3	Förenkling genom digitalisering.....	18
3.1	Minskat och förenklat uppgiftslämnande	18
	3.1.1 Den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag (SSBTGU).....	19
	3.1.2 Enklare miljörapportering.....	21
	3.1.3 Företag med ombud.....	22
	3.1.3.1 Juridiska hinder för en nationell fullmaktslösning	23
3.2	Enhetlig tolkning och tillämpning.....	23
	3.2.1 Effektivare tillsyn och kontroll – standardisering	24
	3.2.2 Effektivare tillsyn och kontroll – digitala verktyg och metoder .	25
4	Besöksnäringen.....	27
4.1	Leverans av alkohol till hushåll.....	28
4.2	Gårdsförsäljning.....	28
4.3	Ändringar kopplat till serveringstillstånd	28
4.4	Matkravet.....	29
4.5	Danstillståndet	30
5	Slutsatser och rekommendationer.....	31
6	Bilagor.....	32

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Tillväxtverket har fått i uppdrag av regeringen att ”utveckla och föreslå nya insatser inom förenklingsarbetet som särskilt kan hjälpa företag i en återhämtning från coronapandemin, däribland förslag på förenklingar i regelverk, och förbättringar och förenklingar i myndigheters service och tillämpning av regelverk.” Uppdraget har delrapporterats den 30 oktober 2020 och slutrapporteras härmed genom denna rapport.

Delrapporten behandlade förutom företagsklimatet generellt och betydelsen av förenkling i stort även behovet av företagets omställning till följd av exempelvis ökad digitalisering. Förslagen avseende omställning rörde kompetensförsörjning och kompetensutveckling, utländsk arbetskraft, samt rådgivning och information som främjar företagets internationalisering. Delrapporten tog också upp behovet av stöd till besöksnäringen, där några branscher lyftes särskilt och förslag framfördes som till exempel rör hotell, restaurang, catering, bar och evenemang.

Slutrapporten tar upp den viktiga tråden med förenkling genom digitalisering samt vikten av att även statliga myndigheter och kommuner ställer om till ett mer digitaliserat arbetssätt, särskilt i de processer som berör företagen. Slutrapporten behandlar även fortsättningsvis några branscher inom besöksnäringen, vars ekonomiska situation har förvärrats ytterligare av den pågående pandemin i jämförelse med våren 2020. Utöver detta presenterar vi sammanställda data från vår enkät *Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter*.

1.2 Mål och metod

Tillväxtverkets mål med slutrapporten är att inom förenklingsområdet:

- Bidra med kunskap som bygger på sammanställda data från enkäten *Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter*.
- Bidra med rekommendationer och åtgärdsförslag som påskyndar statens och kommuners digitalisering och som därmed kan underlätta företagets återhämtning, bland annat genom att uppgiftslämnandet minskar och tillämpningen av regler blir mer enhetlig.

- Bidra med rekommendationer och åtgärdsförslag som kan påskynda företagens återhämtning inom delar av besöksnäringen.

När det gäller rapportens inriktning på minskat uppgiftslämnande och på mer enhetlig tolkning och tillämpning av regler har vi utgått från Tillväxtverkets enkät *Företagens villkor och verklighet 2020*, där enkätresultatet vittnar om att både uppgiftslämnandet och tolkningen av regler utgör ett par av de främsta problemen som företagen upplever. Förslag som rör den sammansatta bastjänsten (SSBTGU) och företag med ombud är frågor med särskild stor förenklingspotential enligt både intern bedömning på Tillväxtverket samt på Bolagsverket. Tillväxtverket har utöver Bolagsverket i dessa frågor även haft kontakt med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Skatteverket och Myndigheten för digital förvaltning (DIGG). En kontakt har också tagits med Näringslivets regelnämnd (NNR) samt Digitaliseringsrådet. Därutöver har vi haft kontakter med Naturvårdsverket, Livsmedelsverket samt Folkhälsomyndigheten.

För den del av rapporten som avser besöksnäringen har Tillväxtverket haft kontakt med Visita för att få en uppdaterad lägesbild av besöksnäringens situation och om berörda branschens behov av åtgärder för en snabbare återhämtning.

Tillväxtverket har till stor del utgått från den samlade kunskap, erfarenhet och kompetens som finns på myndigheten, liksom från tidigare utförda uppdrag och rapporter¹ som Tillväxtverket har tagit fram och som ingetts till Näringsdepartementet i andra sammanhang. När det gäller valet av åtgärdsförslag har fokus legat på att identifiera åtgärder som på kortare eller längre sikt, direkt eller indirekt, uppfyller ett eller flera av följande kriterier, vilka delvis kan överlappa varandra:

- Sparar tid för företagen.
- Minskar företagets kostnader.
- Minskar och/eller förenklar företagets uppgiftslämnande till myndigheter.
- Innebär en snabbare och smidigare process för företagen i kontakten med myndigheter.
- Innebär ökad tydlighet och förutsägbarhet för företagen.
- Medför att företagen på ett enkelt sätt kan hitta relevant information.

---

¹ Bland annat Förenklingsresan – sammanställda, analyserade och konkretiserade förenklingsförslag, slutrapport 2020-06-30. DNR Ä2019-1317, Uppdrag att verka för digitalt först – för ett enklare företagande (N2017/04844/FF) Slutredovisning 2020-02-28, Dnr Ä2017-1198:18.

2 Företagens villkor och verklighet under Corona

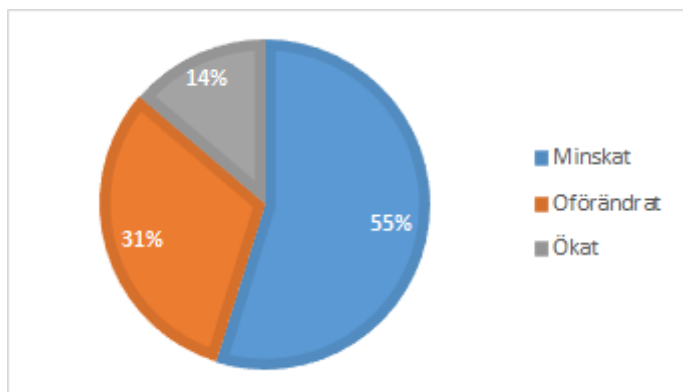
Tillväxtverket har genomfört en undersökning under november och december 2020 för att studera hur företagens villkor och verklighet har påverkats under coronakrisen. Undersökningen riktar sig till små och medelstora företag. I undersökningen svarade 969 företag av 2 500 utvalda företag. Undersökningen är mindre omfattande än den ordinarie undersökningen som genomförs vart tredje år sett till både antal tillfrågade företag och ställda frågor. I detta avsnitt redovisas preliminära resultat från undersökningen avseende omsättning, hinder för tillväxt och digitalisering.

2.1 Omsättning

Vartannat företag uppger minskad omsättning

Preliminära resultat från undersökningen visar att drygt vartannat företag uppger att deras omsättning minskat under 2020 jämfört med 2019. Trots historiska fall i BNP under året är det 45 procent av företagen som uppger att deras omsättning är oförändrad eller ökat.

Figur 5. Hur omsättningen påverkats för företaget under 2020, jämfört med 2019 – andel av företagen som svarat minskat, oförändrat eller ökat

Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

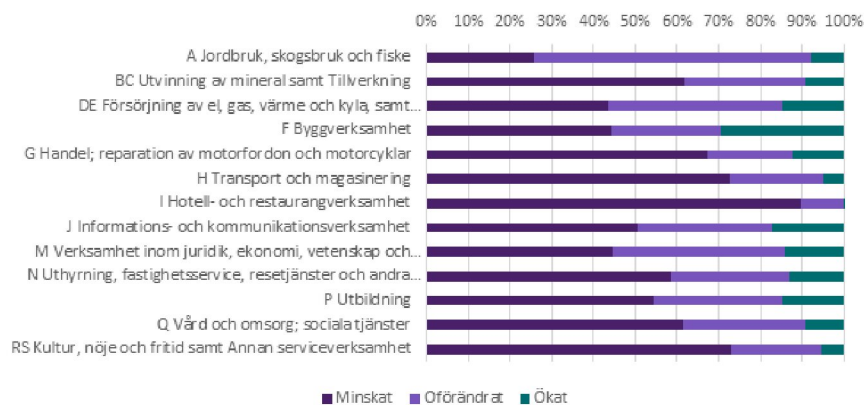
Värst drabbat är hotell och restaurang där 9 av 10 företag har minskad omsättning

De branscher som uppger att de drabbats hårdast under pandemin är hotell och restaurang där 9 av 10 företag uppger att de har en minskad omsättning jämfört med 2019, följt av transport och restaurering samt kultur, nöje och fritid där 7 av 10 företag uppger en minskad omsättning.

Endast 4 av 13 branscher har en majoritet företag som svarat att de har en oförändrad eller ökad omsättning. De branscher som klarat sig relativt bäst är jordbruk, skogsbruk och fiske där drygt 7 av 10 företag

har en oförändrad eller ökad omsättning, följt av energiförsörjning, byggverksamhet samt juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Byggverksamhet är den bransch som har flest företag, 3 av 10, som uppger att de ökat omsättning jämfört med 2019.

Figur 6. Hur omsättningen påverkats för företaget under 2020, jämfört med 2019 – andel av företagen som svarat minskat, oförändrat eller ökat – per bransch.

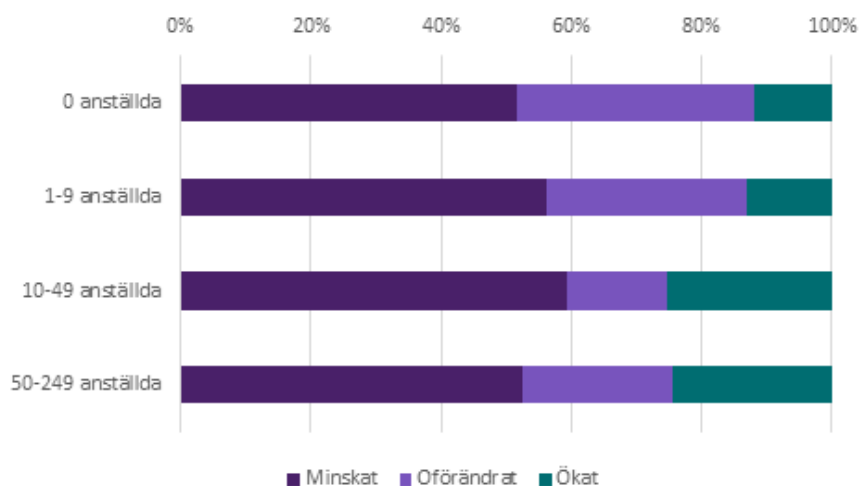
Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

Vartannat företag oavsett storleksklass har minskad omsättning

För samtliga storleksklasser för företagen uppger en majoritet att de har en minskad omsättning under 2020 jämfört med 2019.

Småföretagen (10–49 anställda) är den grupp som drabbats relativt hårdast där 6 av 10 företag uppger att de har en minskad omsättning 2020 jämfört med 2019. Bilden av omsättningsförändringarna under 2020 jämfört med 2019 är dock blandad. För företag med 10 eller fler anställda är det faktiskt 1 av 4 företag som uppger att omsättningen ökat jämfört med företag med färre än 10 anställda där 12–13 procent av företagen uppger att omsättningen ökat. Däremot är det relativt större andelar av de mindre företagen, enmansföretagen (0 anställda) och mikroföretagen (1–9 anställda), som uppger att de har en oförändrad omsättning.

Figur 7. Hur omsättningen påverkats för företaget under 2020, jämfört med 2019 – andel av företagen som svarat minskat, oförändrat eller ökat – per företagsstorlek.

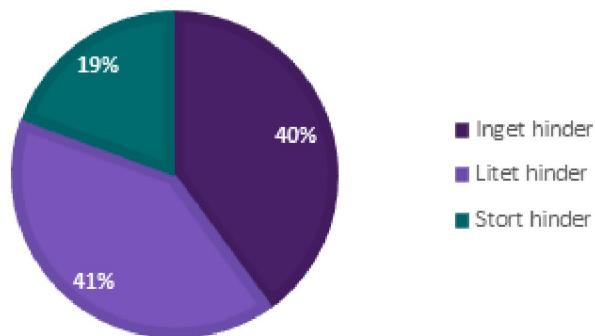
Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

2.2 Hinder för tillväxt

Lagar och myndighetsregler är ett fortsatt problem för företagen under pandemin

6 av 10 företag uppger att lagar och myndighetsregler är ett litet eller stort hinder för företagets utveckling och tillväxt. 19 procent av företagen uppger att detta är ett stort hinder, vilket är en lägre andel jämfört med Tillväxtverkets ordinarie undersökning, där andelen legat runt 25 procent. Lagar och myndighetsregler verkar således inte vara ett område där företagen upplever ett ökat hinder under pandemin. Tillväxtverket har inte analyserat vad minskningen beror på ännu, men bedömer att andra frågor som företagets överlevnad står i fokus under den pågående krisen.

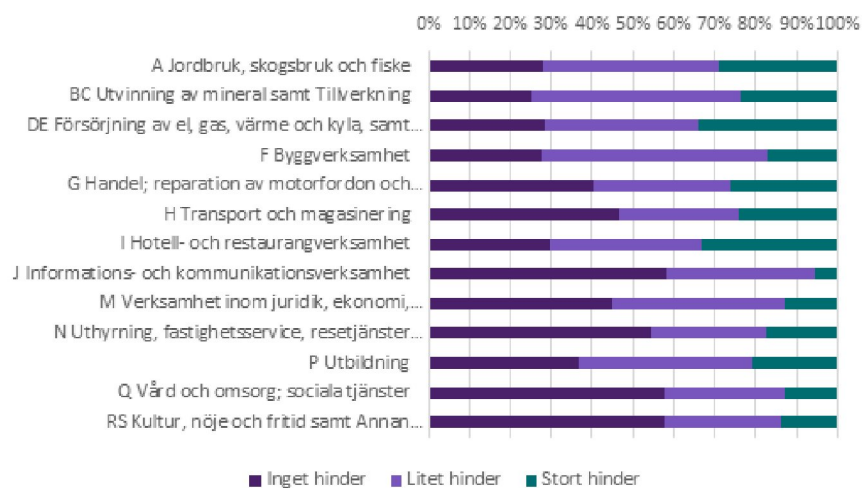
Figur 8. Hur stort hinder upplever du att lagar och myndighetsregler utgör för företagets utveckling och tillväxt? – andel av företagen som uppgivit inget, litet eller stort hinder.

Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

För samtliga branscher har upplevelsen av lagar och myndighetsregler som stort hinder för företagets utveckling och tillväxt minskat jämfört med undersökningen som gjordes innan pandemin. Trots detta bör det påpekas att 3 av 10 företag inom branscherna energiförsörjning och hotell och restaurang svarat att detta fortfarande är ett stort hinder.

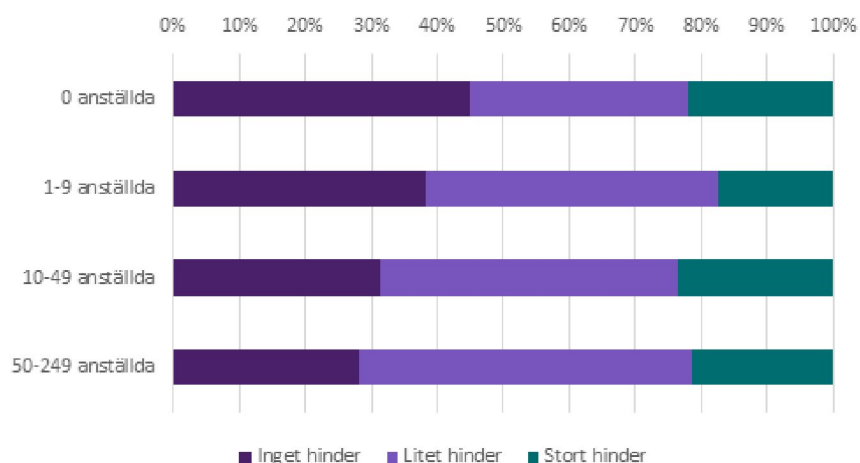
Figur 9. Hur stort hinder upplever du att lagar och myndighetsregler utgör för företagets utveckling och tillväxt? – andel av företagen som uppgivit inget, litet eller stort hinder – per bransch.

Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

För enmansföretagen är andelen oförändrad jämfört med tidigare undersökningar gällande de som svarat att lagar och myndighetsregler utgör ett stort hinder. För övriga storleksklasser har andelen faktiskt minskat.

Figur 10. Hur stort hinder upplever du att lagar och myndighetsregler utgör för företagets utveckling och tillväxt? – andel av företagen som uppgivit inget, litet eller stort hinder – per storleksklass.

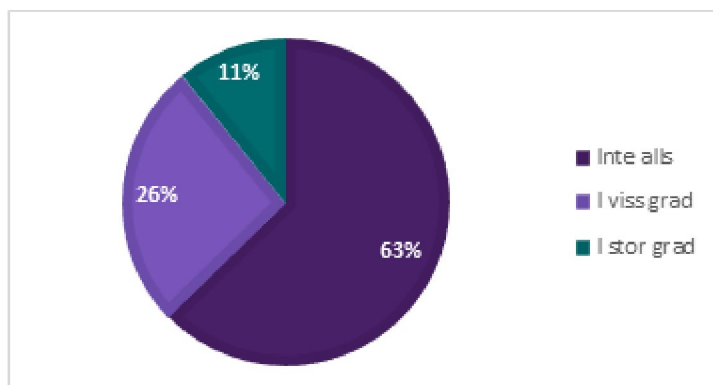
Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

2.3 Digitalisering

Majoritet av företagen har inte satsat mer på digitalisering av verksamheten under pandemin

Endast 1 av 10 företag uppger att de i stor utsträckning satsat mer på digitalisering av verksamheten som åtgärd under coronakrisen. Läger vi till de företag som uppger att de satsat i viss grad på mer digitalisering är det totalt 37 procent som uppger att de satsat mer på digitalisering. Det är alltså en överväldigande majoritet av företagen som inte satsat mer på en digitalisering av verksamheten.

Figur 11. Vilka åtgärder har företaget vidtagit under coronakrisen? Satsat mer på digitalisering av verksamheten – andel av företagen som svarat inte alls, i viss grad och i stor grad.

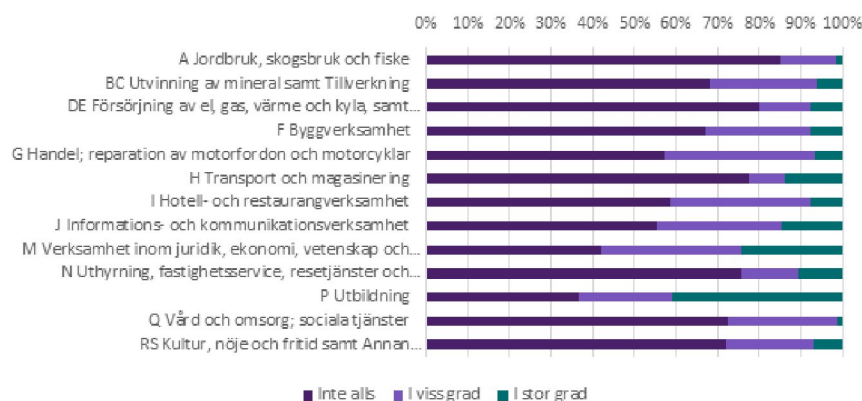
Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

Företag inom utbildning har satsat mest på ökad digitalisering

Trots att en minoritet av företagen uppger att de satsat mer på digitalisering av verksamheten är skillnaderna stora mellan företag i olika branscher. Utbildning är den bransch där störst andel av företagen uppger att de satsat mer på digitalisering. Hela 4 av 10 företag inom utbildningsbranschen har satsat mer i stor grad. Läggs även de företag till som svarat i viss grad är det 6 av 10 utbildningsföretag som satsat mer. Även företag inom ekonomi, juridik, vetenskap och teknik visar på en hög grad av ökad digitalisering. Vart fjärde företag inom branschen svarar att de i stor utsträckning satsat mer.

Noterbart är att det i 11 av 13 branscher är en majoritet av företagen som svarat att de inte satsat mer på digitalisering. I 6 av branscherna är det fler än 7 av 10 företag som svarar att de inte alls satsat mer. De branscher som i högst utsträckning svarat att de inte alls satsat mer på digitalisering är jordbruk, skogsbruk och fiske, energiförsörjning samt transport och magasinering. Om detta beror på att företagen i branscherna redan är digitaliserade i hög grad eller där en digitalisering av verksamheten är obsolet är ur undersökningens resultat ett intressant perspektiv.

Figur 12. Vilka åtgärder har företaget vidtagit under coronakrisen? Satsat mer på digitalisering av verksamheten – andel av företagen som svarat inte alls, i viss grad och i stor grad – per bransch.

Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

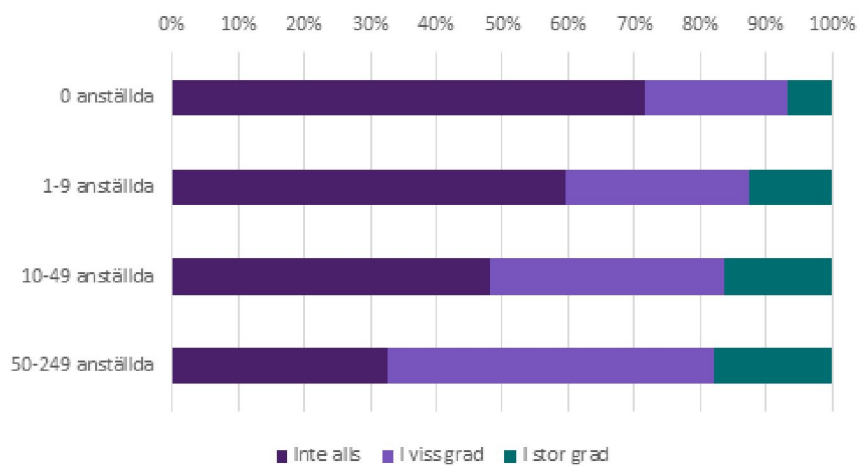
Ju större företag desto större grad av satsning på digitalisering

Ökade satsningar på digitalisering är starkt kopplat till storleken på företaget. 18 procent av de medelstora företagen (50–249 anställda) svarar att de satsat mer i stor grad medan andelen för övriga storleksklasser minskar i fallande storleksordning. Läger vi samman de som svarat att de i viss utsträckning eller stor utsträckning satsat

mer är det 2 av 3 medelstora företag som satsat mer. Vartannat småföretag har satsat mer på digitalisering medan endast en minoritet av mikroföretagen och enmansföretagen satsat mer på digitalisering.

Figur 13. Vilka åtgärder har företaget vidtagit under coronakrisen? Satsat mer på digitalisering av verksamheten – andel av företagen som svarat inte alls, i viss grad och i stor grad – per storleksklass.

Källa: Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter.

3 Förenkling genom digitalisering

Tillväxtverket kan konstatera att ett av fyra små och medelstora företag upplever lagar och regler som ett stort tillväxthinder. De områden där företag upplever störst problem för att driva företag är mängden av uppgifter som ska lämnas, långa handläggningstider och att myndigheter tolkar och tillämpar regler olika. Enligt enkätundersökningen *Företagens villkor och verklighet 2020*² upplever i genomsnitt 28 procent av de tillfrågade små och medelstora företagen att uppgiftslämnandet är ett stort problem och i genomsnitt 24 procent av företag upplever att myndigheternas tolkning och tillämpning av regler är ett stort problem. När det gäller långa handläggningstider visar undersökningen att 25 procent av de tillfrågade företagen upplever detta som ett stort problem för att driva företag.³

Tillväxtverket ser utifrån det egna förenklingsarbetet, både när det gäller arbetet med enklare myndighetskontakter, bättre regler och i arbetet med verksamt.se, ett behov av att förenklingstakten växlas upp och ser en stor potential i ökad digitalisering inom offentlig förvaltning. Digitaliseringen behöver också utföras i samverkan med näringslivet och med företagens behov i fokus.

3.1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande

Företagare lägger mycket tid på att fylla i och skicka in uppgifter till kommuner och statliga myndigheter vid exempelvis tillståndsförfaranden och andra ansökningsärenden. Principen ”en uppgift en gång” handlar om att företag inte ska behöva fylla i och skicka in uppgifter som tidigare lämnats till myndigheter. Uppgifter som kan återanvändas bör därför i större utsträckning hämtas in på annat sätt än genom att belasta företagen.

Ett minskat uppgiftslämnande handlar i detta fall om att både förenkla förfaranden och effektivisera handläggningsprocesser genom utökad och förbättrad digitalisering. Exempelvis att företag kan hämta sin egen företagsinformation och annan öppen data in i e-tjänster, samt att möjliggöra användning av digitala fullmakter i förfaranden. Dessutom

---

² Här avses den ordinarie enkätundersökningen som till skillnad från *Företagens villkor och verklighet – coronakrisens effekter* har en större detaljeringsgrad bland annat beträffande frågorna. Uppgiftslämnarbördan, tolkning och tillämpning av regler samt handläggningstider har inte undersökts i Corona-undersökningen.

³ Notera att andelarna i stycket avser de företag som berörs av respektive problemområde. Företag som har svarat att en viss typ av problem inte är relevant för dem eller har svarat att de inte vet, har räknats bort.

att möjliggöra för kommuner, myndigheter och regioner att hämta uppgifter om företag från statliga register när behov finns under handläggningen.

Tillväxtverket välkomnar i detta sammanhang regeringens uppdrag till Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, liksom uppdraget att etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen. Vi ser positivt på arbetet att aktörer ska kunna hämta information direkt från källa. Tillväxtverket välkomnar här även DIGGs uppdrag att analysera förutsättningar för kommuners och regioners deltagande i den förvaltningsgemensamma infrastrukturen. Parallellt med uppdragen är det av vikt att se över lagstiftning för tillstånd som företag söker, så att tillämpning av lagstiftning inte hindrar utan stödjer digital utveckling.

Tillväxtverket ser ovan nämnda uppdrag som förutsättningsskapande för införandet av enklare digitala myndighetskontakter för företag. Vi vill också understryka att en förvaltningsgemensam infrastruktur och grunddatadomäner behöver omfatta alla samhällssektorer och att regeringen genom tydlig styrning arbetar för att alla myndigheter inom sektorerna styr åt samma mål. Det är därutöver av vikt att det finns en långsiktig finansiering på alla nivåer inklusive den kommunala. Detta ligger även i linje med de rekommendationer som framgår av Tillväxtverkets rapport *Digitalt först – för enklare företagande (2020)*.⁴ Tillväxtverket vill därutöver välkomna regeringens samarbete inom ramen för Nordiska ministerrådet med Nordic Smart Government.

3.1.1 Den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag (SSBTGU)

Det ska vara enkelt för företag att utföra sina ärenden i kontakten med offentlig förvaltning. Företag har möjlighet att återanvända den grundläggande företagsinformation som redan lämnats till Bolagsverket, Skatteverket och Statistiska centralbyrån. Hämtning av denna nationella grunddata höjer kvaliteten i handläggningen, vilket gör att kompletteringar minskar. När företagaren själv initierar förifyllnad av sin information in i digitala anmälnings- och ansökningsärenden kallas det för indirekt återanvändning. De statliga myndigheter som är anslutna har dessutom möjlighet att använda direkt återanvändning, vilket betyder att hämta företagsinformation från SSBTGU till sina verksamhetssystem. För att effektivisera

---

⁴ Tillväxtverkets uppdrag att verka för digitalt först – för ett enklare företagande (N2017/04844/FF) Slutredovisning 2020-02-28, Dnr Å2017-1198:18

handläggningen och tillämpa principen ”en uppgift en gång” hos andra offentliga aktörer bör denna funktion även vara tillgänglig för kommuner som har behov att kontrollera uppgifter i exempelvis tillstånds- och ansökningsärenden eller regioner som har andra ärenden som involverar företag.

Tillväxtverket vill understryka vikten av att företag inte belastas med onödigt uppgiftslämnande, utan att fler offentliga aktörer har möjlighet att nyttja grunddata. Bolagsverket har noterat att många kommuner är intresserade av att få möjlighet till direkt återanvändning från SSBTGU. Insatser finns på nationell och EU-nivå rörande tillgång till offentliga data som kan ha en inverkan, exempelvis EU:s öppna data-direktiv 2019/1024, svenska tillämpningen av direktivet via nya öppna data-lagen (SOU 2020:55) och Sveriges förslag till EU att identifiera särskilt värdefulla datamängder (Lantmäteriet 2020).

- *Tillväxtverket föreslår att Bolagsverket ges i uppdrag att, i samråd med DIGG och SKR, identifiera konkreta åtgärder som gör att återanvändning av företagsinformation (grunddata) ökar hos kommuner i syfte att minska företags uppgiftslämnande. Uppdraget bör analysera hur faktorer som avgiftskrav, kommunernas digitala infrastruktur och behovet av en digital fullmakt påverkar återanvändningen. Uppdraget bör titta på både indirekt och direkt återanvändning av företagsinformation.*

Uppdraget ska ta hänsyn till den kommande genomförandeakten för PSI/Öppna data samt SDG-förordningen och leta synergier med regeringsuppdragen:

- *Analys om förutsättningar för kommuners och regioners deltagande i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen,*
- *Etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen,*
- *Etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte,*
- *Analysera budgetära konsekvenser av myndigheters tillgängliggörande av värdefulla datamängder.*

Tillväxtverket ser att stora förenklingar för företagen kan uppnås om SSBTGU kan användas av aktörer som finansieras och/eller arbetar på uppdrag av offentliga aktörer. Det gäller främst indirekt återanvändning där företagaren initierar att den aktör som utför tjänsten hämtar data via SSBTGU. Bolagsverket har noterat stor efterfrågan för att få den möjligheten. Notera att beroenden finns mot den nya öppna data-lagen som planeras till juli 2021 och rekommendationerna från regeringsuppdragen:

- Etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen,
  - Etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte.
- Tillväxtverket föreslår att Bolagsverket får ett särskilt uppdrag att i samråd med DIGG utreda frågan vidare.

3.1.2 Enklare miljörapportering

Företag som är verksamma i branscher med krav på olika typer av miljörapportering lämnar uppgifter till Naturvårdsverket, kommuner och länsstyrelser på en mängd olika områden. En stor del av uppgifterna lämnas via Svenska miljörapporteringsportalen (SMP), medan andra uppgifter samlas in via enkäter och andra e-tjänster för till exempel avfall, utsläpp, producentansvar med mera. Den samlade miljörapporteringen utgör en stor belastning på företagen samtidigt som en korrekt och effektiv miljörapportering är viktig för Sveriges internationella konventionsåtaganden, samt för miljötillsyn och uppföljning av nationella miljömål. Såväl volymen uppgifter som den bristande samordningen i uppgiftslämnandet medför dock sammantaget en omfattande administrativ belastning för företagen.

I regeringens skrivelse (Skr 2017/18:47) anføres att det ska vara lätt att digitalt komma i kontakt med myndigheter och att uppgifter, där det är möjligt och relevant, endast ska lämnas en gång. Den offentliga sektorn ska kunna utbyta information, samarbeta och öka sin effektivitet genom gemensamma lösningar, samtidigt som den personliga integriteten värnas. Med digitala processer som anpassas utifrån företags förutsättningar och behov blir det möjligt att få överblick och kontroll över de krav myndigheter ställer på dem. Det gör det också möjligt att få en mer likartad hantering över landet, oberoende av var ett företag har sin verksamhet. En digital statsförvaltning förenklar även företagets kontakten med de statliga myndigheterna.

Utifrån förordningen om digitalt inhämtande av uppgifter från företag och då särskilt §§ 4–6 är det tydligt att det finns förenklingspotential kring samordning och återanvändning av miljöinformation mellan myndigheter för att uppnå ”en uppgift en gång” så långt det är rimligt och relevant. Miljörapporterna lämnas i dag till stor del i ostrukturerad form, vilket innebär att datainsamling och analys är ineffektiv och leder till onödiga kompletteringsdialoger med företag. En samordnad och förenklad insamling av strukturerade uppgifter är en viktig insats för att såväl underlätta för företagen att göra rätt från början samt möjliggöra maskinell analys och datadrivna arbetssätt i informationsbearbetningen. I förlängningen bör det, enligt Tillväxtverket, även finnas potential för maskininlärning och AI i analysen av miljöinformation. I och med att det finns stora

kompletteringsbehov kring lämnade uppgifter bedöms ett enklare och mer strukturerat uppgiftslämnande samtidigt effektivisera verksamheterna som hanterar miljöinformation för olika syften.

- *Tillväxtverket föreslår att Naturvårdsverket ges i uppdrag att, med utgångspunkt från §§ 4–6 i Förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag, utreda förutsättningarna för att minska och förenkla uppgiftslämnandet inom hela området för miljörapportering samt annan relevant miljörelaterad rapportering. I uppdraget ingår att föreslå hur företagens uppgiftslämnande av miljöinformation kan förenklas och minskas genom större återanvändning av lämnade uppgifter, samordnat uppgiftslämnande mellan myndigheter, återanvändning av grunddata i syfte att underlätta för företagen att lämna korrekta uppgifter, minska kompletteringsbehov och effektivisera informationshanteringen.*

Utredningen ska ske i samarbete med länsstyrelserna och Bolagsverket och i samråd med Tillväxtverket, samt i nära samverkan med berörda företags branschorganisationer och andra relevanta representanter för företagen. Uppdraget ska i alla delar utgå från företagets behov för att inventera hur uppgifterna och miljöinformationen som lämnas till myndigheterna skapas, lagras och hanteras i företagen. Lämpligheten i formerna för uppgiftslämnande i olika kanaler som e-tjänster, maskin till maskin, enkäter med mera ska beaktas.

I uppdraget ska Naturvårdsverket samverka med Tillväxtverket och Bolagsverket inom ramen för dessa myndigheters arbete med uppbyggnaden av det digitala ekosystemet för enkla myndighetskontakter. Bolagsverkets erfarenheter att hämta in årsredovisning digitalt ska prövas inom miljörapporteringarna.

I uppdraget ska Naturvårdsverket även dra erfarenheter från arbetet med Smart miljöinformation och föreslå lösningar som utnyttjar den framväxande nationella digitala infrastrukturen och de ramverk, principer och byggblock som DIGG tar fram inom ramen för sitt regeringsuppdrag kring infrastruktur för informationsutbyte och grunddata.

I rapporteringen ska en redovisning lämnas av företagets behov, juridiska hinder och förslag på hur minskat och förenklat uppgiftslämnande i miljösektorn kan realiseras.

3.1.3 Företag med ombud

Bolagsverket har ett uppdrag att bygga en nationell digital tjänst för fullmaktshantering inom ramen för arbetet med *Mina Ombud*. Den

digitala tjänsten ska ge en samlad vy, där digitala fullmakter kan skapas och delas ut till ombud som gäller hos olika myndigheter och kommuner för ett ärende, utan att behöva logga in hos varje myndighet, kommun eller privat aktör.

Arbetet ska bland annat få till stånd viktiga effektiviseringar så att kostnader och handläggningstider kortas eller försvinner. Dagens system där myndigheter och företag tar fram egna lösningar försvinner och med det onödiga kostnader för systemutveckling för att administrera fullmakter på olika sätt. Överblicken som skapas i arbetet med *Mina Ombud* ska exempelvis bidra till ökad trygghet och minskat fusk samt minskad risk för att misstag begås med mera. *Mina Ombud* skapar också möjligheter till vidareutveckling för bättre existerande e-tjänster och nya användningsområden framöver.

3.1.3.1 Juridiska hinder för en nationell fullmaktslösning

Bolagsverket saknar idag rätt att hålla information åt andra myndigheter, vilket kommer att behöva göras i *Mina Ombud* i en indextjänst och i fullmaktsregister. Indextjänsten ska lagra data inklusive metadata med information om olika myndigheter som exempelvis behövs för att *Mina Ombud* ska kunna visa upp fullmakter från olika myndigheter på ett samlat ställe. Det finns också ett behov av att erbjuda lagring av fullmakter för juridiska och fysiska personer i fullmaktsregister. Detta så att små kommuner, företag eller privatpersoner, som inte ha möjlighet att hålla sina egna fullmaktsregister, har ett säkert ställe där deras fullmakter lagras och hanteras.

- *Tillväxtverket föreslår att Bolagsverket ges nytt uppdrag att ansvara för drift och förvaltning av Mina Ombud så att tjänsten kan lanseras. Bolagsverket behöver utreda hur de juridiska hindren kan lösas och hemställa departementet om rättsligt stöd för att hålla information om juridiska och fysiska personer i dels en indextjänst, dels hålla ett fullmaktsregister åt andra som inkluderar både offentliga och privata aktörer.*

3.2 Enhetlig tolkning och tillämpning

Tillväxtverkets erfarenhet utifrån arbetet med förenklingsfrågor är att företag i stor utsträckning upplever problem med att regler tolkas och tillämpas olika. Det kan till exempel handla om att handläggningstider och avgifter skiljer sig stort åt, att bedömningar och krav som ställs i olika sammanhang upplevs vara olika och att uppgifter och information som begärs in skiljer sig åt. Bilden bekräftas i Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2020* som genomfördes före pandemin. Om regler tolkas och tillämpas olika innebär det bland annat att företag inte konkurrerar på samma villkor, i olika delar av landet.

3.2.1 Effektivare tillsyn och kontroll – standardisering

Tillväxtverket kan konstatera att det idag i stor utsträckning saknas ett standardiserat arbetssätt för kommunal tillsyn av företagens verksamhet. Det medför att det uppstår olikheter i det sätt tillsynen utförs på, vilket bland annat får till följd att tidsåtgången för tillsynen varierar och därmed även avgifternas storlek. Just avgifterna har återkommande lyfts av NNR som ett stort problem för företagen, då det är otydligt för vad och vilken tjänst företagen betalar. NNR har låtit göra undersökningar⁵ där tillsynsavgifter jämförs mellan olika kommuner och där resultatet visar på stora avgiftsskillnader. De avgiftsskillnader som påvisats inom vissa områden är, enligt NNR, också så stora att konkurrensförhållandena kan sägas snedvridas för företagen beroende på vilken kommun de verkar i.

Tillväxtverket kan konstatera att två tillsyns- och kontrollområden som omfattar många företag finns inom livsmedels- respektive miljölagstiftningen. Vi välkomnar därför regeringens pågående uppdrag till Livsmedelsverket att utveckla livsmedelskontrollen och göra den mer likvärdig över hela landet, liksom Livsmedelsverkets arbete med att ta fram en ny riskklassningsmodell. Vi välkomnar därutöver uppdragen som getts till en rad myndigheter inom miljöbalksområdet i syfte att främja en mer effektiv och enhetlig tillsyn enligt miljöbalken samt uppdraget till Statskontoret och Naturvårdsverket avseende att se över systemet för avgifter för sådan prövning som sker enligt miljöbalken. Tillväxtverket vill understryka vikten av att inkludera företagsperspektivet så att företagens upplevelser och behov omhändertas i genomförandet av uppdragen.

- *Tillväxtverket ser behov av att det tydliggörs att uppdragen vi välkomnar ovan ska utföras i nära samverkan och dialog med företagens branschorganisationer och att utgångspunkten i arbetet ska vara företagens behov. Tillväxtverket kan vara ett stöd i den samverkansprocessen.*

Tillväxtverket har fått i uppdrag att bidra till att förenkla och effektivisera för företag inom livsmedelskedjan att anmäla eller ansöka om tillstånd för miljöfarlig verksamhet som inkluderar samverkan med branschorganisationer och företag. Dock kvarstår behovet i ovannämnda förslag, eftersom Tillväxtverkets uppdrag är inriktat mot tillståndsprövningsprocessen och inte omfattar tillsyn.

---

⁵ NNRs undersökningar och rapporter 2020 om regelförbättring på kommunal nivå inom livsmedels-kontroll, serveringstillstånd, bygglov, miljöfarlig verksamhet och villkor för nyetablering.

3.2.2 Effektivare tillsyn och kontroll – digitala verktyg och metoder

Ökad digitalisering kan bidra till likriktning av tillsyns- och kontrollprocesserna genom till exempel centralt framtagna digitala verktyg för riskklassning, kontrollplanering och utförande av kontroll. Sådana verktyg kan styra hur mycket kontroll som ska utföras på företagen, vad som ska kontrolleras och på vilket sätt.

Digitala arbetssätt som till exempel digital inspektion, så kallad fjärrtillsyn och fjärrkontroll kan bidra till ytterligare effektivisering. Digitala verktyg som checklistor på dator- eller surfplatta, där kontrollrapporten genereras direkt vid tillsynen/kontrollen och skickas med säker digital post till företagaren är andra exempel. Om fjärrtillsyn/kontroll kombineras med andra digitala verktyg eller lösningar som att dela dokumentation, processplaner och provtagningsprogram med mera, går det att effektivisera tillsynsprocessen ytterligare. Inspektören kan med verktygen direkt registrera tillsyns- och kontrollinformation i verksamhetssystemet. Enligt vad Tillväxtverket erfar har digitala verktyg prövats i enstaka kommuner med gott resultat. Inspektörer som arbetat med fjärrtillsyn/kontroll upplever att företagen tycker att tillsynen har blivit mer effektiv enligt en enkätundersökning av Miljösamverkan Sverige⁶.

Inom livsmedelskontrollen ser kommunala kontrollmyndigheter ett behov av gemensamma digitala verktyg för att effektivisera det dagliga arbetet och ge bättre förutsättningar för likvärdighet. Detta gäller bland annat lösningar som kräver att berörda myndigheter upplåter data från sina verksamhetssystem, vilket fordrar att dagens lagstiftning ses över för att det ska kunna realiseras. Framför allt uttrycker myndigheter behov av en söktjänst som möjliggör sökning av livsmedelsföretag.⁷

Kommuner ser stora möjligheter med digitala hjälpmedel och fjärrtillsyn/kontroll som ett sätt att effektivisera processerna när tillsynsobjekten ligger på långa avstånd. Kostnaderna för företagen kan bli lägre, då kommunernas kostnader för resor, fordon och arbetstid minskar och avgiftsskillnader minskar mellan kommuner med olika geografiska förutsättningar. Fjärrtillsyn/kontroll möjliggör också i högre grad samverkan och delning av expertis inom landet oavsett geografin. När bättre förutsättningar skapas för likvärdig och

---

⁶ Tillsyn på distans – resultat från enkätundersökning i oktober 2020. Länsstyrelserna november 2020.

⁷ Livsmedelsverket förstudierapport Digitalisering av den nationella kontrollkedjan, dnr 2019/02415.

enklare hantering av tillsynsärenden, vilket bland annat är positivt för kommuner som saknar personella resurser, ökar också rättssäkerheten.

I detta sammanhang välkomnar Tillväxtverket pågående arbete, inom ramen för regeringsuppdraget M2020/01034/Me, med att ta fram en plan för ökad digitalisering inom miljötillsynen som kan generera nya arbetssätt och till digitala lösningar för såväl tillsynsvägledning som för tillsyn och rapportering. Även här vill Tillväxtverket understryka vikten av att inkludera företagsperspektivet så att företagens upplevelser och behov omhändertas i genomförandet av uppdragen.

Tillväxtverket kan konstatera att en förutsättning för att digitala arbetssätt och verktyg ska kunna användas i större utsträckning är att tillsyns- och kontrollprocesserna först ensas och standardiseras. Ytterligare en förutsättning är att det finns digitala verktyg och att de kommunala myndigheterna är anslutna till dessa samt att det finns vägledning till tillsynsmyndigheterna, till exempel avseende när det kan vara lämpligt med digitala arbetssätt och verktyg och vilka sådana som i så fall kan passa.

- *Tillväxtverket ser därför behov av att det i pågående uppdrag om nya digitala arbetssätt inom miljötillsyn även säkerställs att uppdragen sker i nära samverkan och dialog med företagens branschorganisationer samt att utgångspunkten är företagets verksamhet och behov.*
- *Tillväxtverket föreslår att Livsmedelsverket får i uppdrag att i samråd med Tillväxtverket, SKR och andra berörda parter ta fram en plan för en fortsatt digitalisering inom livsmedelskontrollen. Uppdraget ska utföras i nära samverkan och dialog med företagens branschorganisationer med utgångspunkt i företagets verksamhet och behov.*

4 Besöksnäringen

Flera branscher inom besöksnäringen, till exempel inom hotell och restaurang som redan under normala förhållanden omfattas av många olika regelverk och myndighetskontakter, befinner sig fortfarande i ett utsatt läge och påverkas bland annat av restriktioner som finns för att hindra smittspridningen. I kapitel 2 redovisas hur företagens villkor och verklighet, bland annat inom hotell och restaurang, har påverkats under coronakrisen och i bilaga 1 har Tillväxtverket sammanställt viss statistik som beskriver ett antal indikatorer för besöksnäringen samt för hotell och restaurang.

I *Återstarta besöksnäringen*⁸ ger Visita bland annat exempel på regler som behöver ses över för att underlätta företagens möjligheter att starta upp sina verksamheter efter att den akuta krisen är över. Några av förslagen⁹ som Tillväxtverket lämnade redan i samband med delrapporteringen av uppdraget rör dessa regelområden. I slutrapporten har vi fortsatt utgått från Visitas exempel och valt att ta upp några regler och problem kopplat till alkohollagstiftningen och danstillståndet.

Utöver rekommendationer och förslag med koppling till mer specifika regelområden som redovisas nedan, vill Tillväxtverket här också särskilt lyfta fram det kommande arbete som ska genomföras i enlighet med det regeringsuppdrag¹⁰ som Tillväxtverket fick i december 2020 att genomföra insatser för omställning och utveckling för en hållbar besöksnäring. Uppdraget omfattar bland annat att stärka förändrings- och omställningsförmågan i besöksnäringens företag genom att underlätta deras myndighetskontakter.

---

⁸ 2020-07-10

⁹ Förslagen handlar i korthet om att ersätta kravet på ansökan om hotelltillstånd med en anmälningsplikt med ett enkelt digitalt förfarande, att avgiftshantering för kommunernas tillsyn av stadigvarande serveringstillstånd (och kommunernas tillsyn av tillstånd för detaljhandel med tobaksvaror) bör ske genom efterhandsbetalning, att Skatteverket ges i uppdrag att komma med förslag på hur reglerna och tillämpningen avseende personalliggare för restaurang kan förändras, att ge Folkhälsomyndigheten ett tydligt vägledningsansvar gentemot kommunerna i frågor om serveringstillstånd och att Polismyndigheten tillsammans med Boverket och Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att undersöka hanteringen av tillstånd i samband med uteservering under rådande omständigheter.

¹⁰ Dnr N2020/03156

4.1 Leverans av alkohol till hushåll

Under coronakrisen förekommer det att kommuner tillåtit att företag, tillsammans med catering-mat, också levererar alkohol till hushåll. Visita menar att det för närvarande är oklart om förfarandet är förenligt med alkohollagen och att det bör göras tydligt att det ska vara möjligt och under vilka förutsättningar. Tillväxtverket vill lyfta fram att regelverket, ur företagets perspektiv, blir otydligt och oförutsägbart och att kommunernas olika hantering av reglerna ger olika förutsättningar beroende på vilken kommun företaget verkar i.

- *Tillväxtverket föreslår att det genom förtydligande av reglerna eller på annat lämpligt sätt tydliggörs vad som gäller i fråga om leverans av alkohol i samband med hemleverans av mat till hushåll.*

4.2 Gårdsförsäljning

En annan åtgärd som Visita lyfter är att tillåta gårdsförsäljning av alkoholdrycker. Regeringen gav i november 2020 en särskild utredare i uppdrag att utreda ett eventuellt införande av gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.¹¹ Uppdraget ska redovisas senast den 7 december 2021. Tillväxtverket vill inte förekomma utredningens arbete och förslag. Däremot uppfattar vi att det här är en angelägen fråga för företagen och välkomnar därför att det tillsats en utredning. Här vill Tillväxtverket särskilt understryka vikten av att det görs en konsekvensutredning i enlighet med 6 § och 7 § i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning och att utredningen använder sig av det stöd som Tillväxtverket erbjuder regelgivare i konsekvensutredningsarbetet.

- *Tillväxtverket rekommenderar att utredningen använder sig av Tillväxtverkets erbjudande om att ge råd och stöd i konsekvensutredningsarbetet.*

4.3 Ändringar kopplat till serveringstillstånd

Enligt alkohollagen ska den som har beviljats serveringstillstånd anmäla vissa förändringar till kommunen.¹² Visita lyfter som ett exempel fram ändringar i styrelsen och att företag med serveringstillstånd i flera kommuner måste göra en anmälan till var och en av dessa kommuner. Det borde kunna ändras så att företagen får "en väg in" för sådana anmälningar och inte behöver anmäla ändringen till varje kommun. Flera av de förändringar som

---

¹¹ S 2020:15 Utredningen om gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker, Dir.2020:118.

¹² 9 kap 11 § 2 st alkohollagen

tillståndshavaren ska anmäla till kommunen är sådana förändringar som redan ska ha anmälts till och registrerats hos Bolagsverket. Mot den bakgrunden bedömer Tillväxtverket att det borde finnas förenklingspotential att genom återanvändning och digitala lösningar minska och förenkla företagets uppgiftslämnande avseende åtminstone en del av de förändringar som ska anmälas till kommunen. Det gäller såväl för den som har serveringstillstånd i flera kommuner som för företag med serveringstillstånd i endast en kommun. Tillväxtverket bedömer att de som har bäst kunskap och förutsättningar att undersöka såväl möjligheter som eventuella hinder för att komma närmare en lösning är berörda nationella sektorsmyndigheter, vilket Tillväxtverket som ett första steg uppfattar är Folkhälsomyndigheten, Bolagsverket och Tillväxtverket. Det är även angeläget att inkludera berörda organisationer i arbetet.

- *Tillväxtverket föreslår att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att i nära samverkan med Bolagsverket och Tillväxtverket undersöka och lämna förslag på lösning för hur företagets uppgiftslämnande som följer av anmälan enligt 9 kap 11 § 2 st alkohollagen kan minskas och förenklas så att tillståndshavare inte behöver anmäla sådana förändringar till kommunen som de redan anmält till Bolagsverket utan att dessa istället kan gå från Bolagsverket till berörda kommuner. Uppdraget ska genomföras i samråd med berörda aktörer som bland annat Visita, SKR och KAF¹³. Arbetet ska ske med beaktande av förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag, relevanta regeringsuppdrag¹⁴ hos DIGG och Lantmäteriet samt pågående utvecklingsarbete hos Bolagsverket.*

4.4 Matkravet

Visita menar att det nuvarande så kallade matkravet i alkohollagen¹⁵ kopplat till serveringstillstånd behöver förändras i lättande riktning, både vad avser kravet på matutbudet och kravet på att tillhandahålla mat under hela serveringstiden. Det är enligt Visita varken rimligt eller meningsfullt med de krav som ställs på tillståndshavare idag oavsett pandemin. Tillväxtverket känner igen att företag sedan tidigare kan uppfatta matkravet som otydligt och att tillämpningen kan skilja sig åt mellan kommuner. Det är därmed förstäligt att matkravet kan

---

¹³ Kommunala alkoholhandläggares förening.

¹⁴ Analys om förutsättningar för kommuners och regioners deltagande i den förvaltningsgemensamma digitala infrastrukturen, Etablera ett nationellt ramverk för grunddata inom den offentliga förvaltningen, Etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, Analysera budgetära konsekvenser av myndigheters tydliggörande av värdefulla datamängder.

¹⁵ 8 kap 15 § 1 st

upplevas som en särskild utmaning under pandemin. Mot denna bakgrund och rådande läge kan det finnas anledning att både närmare klarlägga hur matkravet fungerar för företagen och utifrån ett företagsperspektiv undersöka om det finns skäl att göra förändringar som kan underlätta för företagen. Här bör dock även företagens behov av förutsägbarhet och stabilitet vägas in. Med anledning av att restaurangverksamheterna har utvecklats och nya koncept har växt fram sedan utformningen av det matkrav som finns idag, bedömer Tillväxtverket att det även finns skäl att undersöka om det föreligger behov av att modernisera regelverket.

- *Tillväxtverket föreslår att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att undersöka hur företagen under rådande omständigheter med anledning av pandemin upplever upprätthållandet av matkravet i alkohollagen, samt om det utifrån ett företagsperspektiv finns skäl att under rådande omständigheter göra förändringar som kan underlätta för företagen och om så bedöms vara fallet lämna sådana förslag. Uppdraget ska genomföras i nära dialog med Visita, SKR samt KAF¹⁶.*
- *Tillväxtverket rekommenderar att ansvarig regelgivare undersöker om det finns behov av att ur ett företagsperspektiv göra en översyn av om matkravet behöver moderniseras. Det behöver göras i samverkan med berörda aktörer.*

4.5 Danstillståndet

Visita lyfter även avskaffandet av kravet på danstillstånd. Att danstillståndet kan upplevas problematiskt för företagen är något som Tillväxtverket också känner till sedan tidigare. Mot bakgrund av att tillståndet varit föremål för utredning så sent som 2018¹⁷ finns det enligt Tillväxtverkets bedömning anledning att avvakta vilka åtgärder regeringen eventuellt avser att vidta med anledning av den utredningen. Däremot bedömer Tillväxtverket att det ur företagets perspektiv vore önskvärt att det i närtid ges någon form av besked om den fortsatta beredningen av frågan.

- *Tillväxtverket rekommenderar regeringen att i närtid ge besked om den fortsatta beredningen av frågan om danstillstånd.*

---

¹⁶ Kommunala alkoholhandläggares förening.

¹⁷ Tillstånd till offentlig danstillställning (Ds 2018:20, Justitiedepartementet)

5 Slutsatser och rekommendationer

Företagens behov av förenklingsåtgärder är stora oavsett pandemin, men har kommit att accentueras ytterligare som en följd av den. Det är därför av stor vikt att förenklingstakten ökar för att underlätta för företagens återhämtning.

Enligt Tillväxtverkets återkommande enkätundersökning *Företagens villkor och verklighet* utgör både uppgiftslämnandet, långa handläggningstider och olika tillämpning/tolkning av regler några av de främsta problemen för små och medelstora företag. Efter dialog med DIGG och andra myndigheter samt med SKR blir det tydligt att många problem kan byggas bort genom utökad och smartare digitalisering i statsförvaltning och kommuner. Detta kan dessutom göras på ett sätt som effektiviserar offentlig förvaltning och bidrar till att minska risken för fusk och fel vid exempelvis ansökan om stödmedel. Tillväxtverket kan konstatera att många välbehövliga regeringsuppdrag har getts till myndigheter för att påskynda digitaliseringen och för att exempelvis underlätta utbyte av data mellan statliga myndigheter samt mellan myndigheter och kommuner. Det Tillväxtverket vill betona i detta arbete är att uppdragen i större utsträckning måste samordnas och ske i nära samverkan med företagens branschorganisationer och med företagens behov i fokus.

I rapporten lyfter vi också sådant som kan påskynda förenklingsarbetet genom digitalisering och som vi, i dialog med främst Bolagsverket, ser behöver betonas för att inte släpa efter eller som fallit utanför viktiga uppdrag.

Tillväxtverket kan konstatera att besöksnäringens olika branscher överlag har drabbats hårdare än de flesta branscher. Det har blivit tydligt att besöksnäringen också fortsättningsvis har det mycket svårt och att det kommer att förbli på det sättet så länge smittspridningen pågår. I både del- och slutrapporten lämnas förslag och rekommendationer kopplat till bland annat alkohollagstiftningen. Det handlar bland annat om reglerna i sig, att det saknas vägledning vid tillämpning och att det finns förenklingar att göra via digitalisering.

Tillväxtverket arbetar i stor utsträckning i dialog med företagens bransch- och medlemsorganisationer samt med utgångspunkt från företagens behov, villkor och verklighet. Vår samlade kunskap inom förenklingspolitiken samt vår erfarenhet av metoder för utformning av förenklingsförslag och tjänster, ger oss därför möjlighet att vara ett stöd för andra myndigheter och ta en mer aktiv och faciliterande roll i deras företagsdialoger och förenklingsarbete. Tillväxtverket utgör, med detta sagt, gärna en samarbetspart i de uppdrag som förhoppningsvis kan bli verklighet genom denna rapport.

6 Bilagor

Bilaga 1 Indikatorer på besöksnäring samt hotell och restaurang